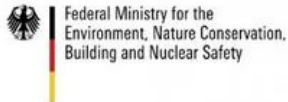

โครงการ BIOFIN

UNDP Thailand

BIOFIN คืออะไร

โครงการความร่วมมือระดับโลกที่เรียกว่า **ไบโอฟิน** (BIOFIN: The Biodiversity Finance Initiative) ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2555 จากการริเริ่มของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP: United Nations Development Programme) ในคราวการประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) โดยในช่วงเริ่มต้นมีสมาชิก 12 ประเทศที่นำระบบและวิธีการแบบใหม่มาทดลองใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการเงินและงบประมาณเพื่อการดูแลความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อ BIOFIN methodology หรือกระบวนการไบโอฟิน ซึ่งปัจจุบันมีประเทศที่ร่วมโครงการจำนวนกว่า 30 ประเทศ ได้แก่ เบลีซ บราซิล บอตสวานา ภูฏาน ชิลี โคลอมเบีย คอสตาริกา คิวบา เอกวาดอร์ ฟิจิ จอร์เจีย กัวเตมาลา อินเดีย อินโดนีเซีย คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน มาเลเซีย เม็กซิโก มองโกเลีย โมซัมบิก นามิเบีย เปรู ฟิลิปปินส์ รวันดา เซเชลล์ แอฟริกาใต้ ศรีลังกา ไทย ยูกันดา เวียดนาม และแซมเบีย โดยประเทศไทยได้เริ่มดำเนินโครงการนี้ผ่านการเห็นชอบของรัฐบาลไทย นำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2557

วัตถุประสงค์หลักของโครงการ BIOFIN คือ การสนับสนุนทางด้านวิชาการของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ โดยนำกรอบความคิดและกระบวนการ BIOFIN methodology เป็นองค์ความรู้หลักในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ในฐานที่กว้างขึ้นผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ และระหว่างภูมิภาคในการระดมทรัพยากรเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนั้น โครงการการริเริ่มการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ หรือ BIOFIN จึงมุ่งหวังให้ประเทศสมาชิกสามารถเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการการเงิน บุคคลากร และทรัพยากรด้านอื่นๆ เพื่อดูแลรักษาความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคุณลักษณะสำคัญของ BIOFIN methodology คือ การพัฒนาแผนการระดมทุนเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพ และการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ควรได้รับการดูแลอย่างถูกที่ถูกเวลา ซึ่งเงินทุนควรจะมาจกแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในรูปแบบดั้งเดิมและเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อหาแนวทางผสมผสานทางการลงทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่เหมาะสมของ แต่ละประเทศ เพื่อสร้างผลลัพธ์ทางการเงิน 4 ประการ คือ (1) สร้างรายได้จากการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ (Generate revenue) (2) วางกรอบงบประมาณที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเหมาะสม (Realign current expenditure) (3) หลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ฟื้นฟูทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ (Avoid the need for future biodiversity expenditures) และ (4) เกิดการลงทุนด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น (Deliver financial resources more effectively and efficiently)

ทำไมประเทศไทยจึงเข้าร่วมโครงการ BIOFIN

แม้ประเทศไทยจะมีพื้นที่ประมาณ 514,000 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 0.41 ของพื้นที่โลก แต่ในแง่ของความหลากหลายทางชีวภาพแล้ว ประเทศไทยมีทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพมากถึงร้อยละ 8 – 10 ของโลก กล่าวคือ ร้อยละ 8 ของสายพันธุ์พืชต่างๆที่มีอยู่ทั่วโลกในปัจจุบันนั้นเป็นพืชพันธุ์ที่พบในไทย และร้อยละ 10 ของสายพันธุ์ปะการังที่พบทั่วโลกก็อยู่ในท้องทะเลไทย และมีเชื่อว่าทุกประเทศทั่วโลกจะมีทรัพยากรเช่นนี้ ซึ่งความหลากหลายของสายพันธุ์พืชในไทยสามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นอาหารที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค นอกจากนี้ ยังมีความหลากหลายของสายพันธุ์สัตว์ที่มีเอกลักษณ์และเป็นที่ยอมรับไป เช่น ช้าง นกเงือก พะยูง และเสือโคร่ง ไปจนถึง สัตว์อื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ จึงสรุปได้ว่า คุณค่าของฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในไทยมีความสำคัญและมีมูลค่ามหาศาลต่อโลก ประเทศไทยจึงเข้าร่วมขับเคลื่อนโครงการ BIOFIN ตามข้อเสนอของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

งบประมาณในการดำเนินโครงการในประเทศไทย

ประเทศไทยได้รับเงินสนับสนุนจำนวน 530,000 เหรียญสหรัฐ เพื่อดำเนินงานระยะที่ 1 ระหว่างปี 2557 – 2560 โดยเงินทุนดังกล่าวได้นำมาใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้านการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย และข้อค้นพบที่ได้จากงานในระยะที่ 1 ส่งผลให้ไทยได้รับเงินทุนในการดำเนินงานระยะที่ 2 ระหว่างปี 2561 – 2565 เพื่อริเริ่มโครงการนำร่องตามแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (Biodiversity Finance Plan for Thailand) จำนวน 2.25 ล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งนี้ เงินสนับสนุนมาจากความร่วมมือของรัฐบาลประเทศเยอรมนี กลุ่มสหภาพยุโรป รัฐบาลประเทศสวิตเซอร์แลนด์ รัฐบาลประเทศนอร์เวย์ และรัฐบาลกลุ่มแพลนเดอ์ (กลุ่มที่ใช้ภาษาดัตช์ในประเทศเบลเยียม)

ประโยชน์ของโครงการ BIOFIN

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศระดับต้นๆของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ แต่ในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยถูกทำลายไปแล้วกว่า 69 ล้านไร่ ชนิดพันธุ์สูญพันธุ์ไปแล้ว 7 ชนิด และสูญพันธุ์ไปจากแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ 3 ชนิด ชนิดพันธุ์ที่อยู่ในภาวะคุกคาม ประกอบด้วย สัตว์มีกระดูกสันหลัง 562 ชนิด และพืช 1,047 ชนิด ซึ่งสถานการณ์ได้ปรากฏให้เห็นว่า ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ไม่ได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในแนวทางที่ยั่งยืน ดังนั้น ประโยชน์ของโครงการ BIOFIN จะช่วยให้ไทยสามารถจัดการความท้าทายด้านเงินทุนและระดมทรัพยากรในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างครอบคลุมและยั่งยืน โดยนำเอา *BIOFIN methodology* มาใช้ในการศึกษาวิจัยและดำเนินโครงการนำร่องอย่างเป็นระบบ ผ่านคู่มือโครงการ *BIOFIN Workbook* เพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากข้อค้นพบหลัก และสามารถวิเคราะห์นโยบาย

และการทำงานของหน่วยงานของภาครัฐ ประเมินสภาพการใช้จ่ายงบประมาณของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ประเมินความต้องการทรัพยากรเงินทุนเพื่อบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และนำกลไกทางการเงินและนวัตกรรมการระดมทุนจากทุกภาคส่วนที่เหมาะสมตามบริบทของประเทศไทย

ประเทศไทยนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้อะไรได้บ้าง

ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา หลายประเทศยังมองว่าการสนับสนุนการลงทุนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นหน้าที่ของภาครัฐเท่านั้น และเป็นเรื่องที่ยังไม่จำเป็นจนกว่าประเทศจะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูงขึ้น หากการสังเคราะห์งานวิจัยของโครงการ BIOFIN ต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับรูปแบบการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน พบว่า **การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะช่วยให้การดูแลทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพเป็นไปตามแนวทางการเติบโตสีเขียวที่ยั่งยืน ซึ่งไม่เพียงแต่เหมาะสำหรับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวอีกด้วย** กล่าวคือ ข้อค้นพบหลักของ BIOFIN พบว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนเพื่อการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพเป็นประโยชน์ต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ซึ่งส่งผลให้ประเทศสามารถกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การเติบโตอย่างยั่งยืนได้ถูกทิศทาง ซึ่งการดำเนินโครงการ BIOFIN ของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน ช่วยให้หน่วยงานที่ร่วมดำเนินโครงการได้ทราบข้อค้นพบหลักจากการศึกษาวิจัยและนำไปสร้างกลไกการระดมทรัพยากรทางการเงินและการจัดเตรียมแผนงบประมาณของหน่วยงาน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เพราะ BIOFIN ทำให้เราทราบว่า ปัจจุบันหน่วยงานของภาครัฐใช้งบประมาณเท่าใด เพียงพอหรือไม่ ในการดูแลรักษาทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งจากข้อค้นพบของการศึกษาของ BIOFIN พบว่า **ประเทศไทยจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในปี 2558 เท่ากับ 12,312 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และเมื่อคิดเทียบกับงบประมาณการใช้จ่ายโดยรวมของประเทศจำนวน 2,378,114 ล้านบาท จะเท่ากับร้อยละ 0.5 ของงบประมาณประเทศเท่านั้น แต่เมื่อเทียบกับมูลค่าทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมที่อิงอยู่กับมูลค่าความหลากหลายทางชีวภาพแล้ว พบว่า การจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพมีสัดส่วนที่น้อยมาก** ตัวอย่างในภาคการเกษตรที่ภาคการผลิตโดยรวมของประเทศมีมูลค่า 1.2 ล้านล้านบาท การส่งออกสินค้ามีฐานจากความหลากหลายทางชีวภาพมีมูลค่า 100,000 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารบำรุงมีมูลค่า 80,000 ล้านบาท สปจากพืชธรรมชาติมีมูลค่า 10,000 ล้านบาท สมุนไพรมีมูลค่ามากกว่า 10,000 ล้านบาท และมูลค่าของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์ วนอุทยานต่างๆ อีกหลายพันล้านบาท จึงควรตระหนักว่าความสำคัญของเศรษฐกิจชีวภาพที่อิงอยู่กับความหลากหลายทางชีวภาพมีความสำคัญมาก และยังมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องรู้ฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อร่วมกันหาแนวทาง

และรูปแบบการบริหารจัดการการเงินการคลังที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การใช้ประโยชน์และวิธีการแบ่งปันทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ใครจะเป็นผู้นำไปใช้ประโยชน์

ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิจัย นักอนุกรมวิธาน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนและเยาวชน เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการรักษาฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งทั่วโลกได้ประจักษ์แล้วว่าประเทศไทยมีศักยภาพของฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร มีระบบนิเวศที่หลากหลาย และมีอาณาเขตติดต่อกับภูมิภาคอินเดีย-พม่า อินโดจีน และมาเลเซีย ทำให้ไทยกลายเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และพันธุกรรมที่ถูกค้นพบและยังไม่ถูกค้นพบอีกเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในคาบสมุทรมลายูและดินแดนอินโดจีน ดังนั้น ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นจุดแข็งของประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และความมั่นคงของเศรษฐกิจ **ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นทุนที่มีชีวิต เกี่ยวโยงอยู่ในทรัพยากรทุกอย่าง** บ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์ และเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของระบบนิเวศ จึงเป็นกลจักรสำคัญในการศึกษา วิจัย พัฒนา สร้างนวัตกรรม และผลิตสินค้าออกสู่ตลาด อันจะนำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ของประเทศ ดังนั้น การรักษาคุณค่าและประโยชน์ของความหลากหลายทางชีวภาพไม่ใช่เป็นหน้าที่เฉพาะของภาครัฐเท่านั้น ในฐานะผู้ผลิต ผู้บริโภค และชุมชน เราทุกคนล้วนได้รับประโยชน์จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงควรมีส่วนร่วมในการสร้างกลไกการเข้าถึงทรัพยากรและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม โดยมุ่งเน้นให้ประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรความหลากหลายทางธรรมชาติกลับคืนสู่แหล่งกำเนิด อันจะส่งผลให้ผู้ดูแลรักษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งทรัพยากรตระหนักถึงคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ 2560 – 2564) ของประเทศไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศโดย ที่มุ่งเน้นความสำคัญของการสร้างความสมดุลระหว่างเป้าหมายของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์และความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ ประเทศไทยได้จัดทำแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ 2558 – 2564) ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง อาทิ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมป่าไม้ สำหรับแผนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ได้มีการประมาณการงบประมาณที่ต้องใช้ตั้งแต่ปี 2559 - 2564 อยู่ในเกณฑ์ประมาณ 315,000 ล้านบาท ซึ่งงบประมาณที่คำนวณไว้นี้สูงกว่างบประมาณปกติที่ได้รับ ดังนั้น ข้อค้นพบหลักของโครงการ BIOFIN จึงมีความจำเป็นต่อหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ

ที่สามารถนำผลการวิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Expenditure Review) เสนอไปยังกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอย่างมีระบบ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการกำหนดนโยบายและงบประมาณให้เหมาะสมต่อ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะทำให้ภาครัฐได้มองเห็นช่องว่างของงบประมาณ ประเด็น ปัญหาด้านนโยบาย และความต้องการทรัพยากรในรูปของงบประมาณ กำลังคน ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องมือ ผ่านกลไกทางการเงิน เพื่อดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ตัวอย่างเช่น **การศึกษารีวิวของผู้เชี่ยวชาญของโครงการ BIOFIN พบว่า ต้นทุนขั้นต่ำที่จำเป็นในการดูแลระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งเพียงระบบเดียวของไทยระหว่างปี 2561 – 2570 ต้องการงบประมาณกว่า 41,065 ล้านบาท ซึ่งจำแนกเป็นการดูแลป่าชายเลน 19,930 ล้านบาท การรักษาหญ้าทะเล 11,354 ล้านบาท และการดูแลปะการัง 9,781 ล้านบาท** อย่างไรก็ตาม แม้การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอจะเป็นเรื่องสำคัญในระดับต้น แต่การดำเนินงานที่สอดคล้องกับทุกภาคส่วนก็เป็นสิ่งจำเป็น โดยประเทศไทยมี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำงานร่วมกับ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ในรูปแบบของคณะกรรมการกำกับโครงการ BIOFIN ประเทศไทย โดยร่วมให้คำปรึกษาและแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ ในการสร้างกลไกการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการ BIOFIN ในระยะที่ 2 ระหว่างปี 2561 – 2565 จะเน้นการทำงานร่วมกับชุมชน และภาคธุรกิจ โดยมีภาครัฐร่วมประสาน โดยจะจัดทำโครงการนำร่องด้านการระดมทรัพยากรเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้กระบวนการไปโอฟิน (BIOFIN methodology) ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการอนุรักษ์ตามเป้าประสงค์ที่ 14 และ 15 ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals) และเป้าหมายเอจิ (Aichi biodiversity targets) ซึ่งชุมชนและรัฐบาลท้องถิ่นสามารถนำกรอบการทำงานระดับโลกและกลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพมาปรับใช้ในระดับท้องถิ่น และสร้างกลไกและนวัตกรรมการระดมทรัพยากร เพื่อดูแลรักษาและลดความเสี่ยงหรือลดภัยคุกคามต่างๆ ที่จะเกิดกับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศของท้องถิ่นตนเองได้อย่างเหมาะสมต่อไป

Biodiversity Finance Plan

ประเทศไทยได้เริ่มดำเนินงาน BIOFIN มาตั้งแต่ปี 2557 โดยความร่วมมือของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติและรัฐบาลไทย โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ริเริ่มแนวทางการทำงานที่เรียกว่า กระบวนการไปโอฟิน หรือ BIOFIN Methodology ซึ่งประเทศไทยมี

จุดเริ่มต้นจากการกำหนดกรอบการศึกษาวิจัยการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศหลัก 4 ประเภท ได้แก่ ระบบนิเวศบก ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศในเมือง โดยได้ร่วมศึกษาวิเคราะห์กรอบนโยบาย กฎหมายข้อบังคับ โครงสร้างของสถาบัน และการใช้จ่ายงบประมาณการเงินของประเทศไทยในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานหลักในประเทศไทยมาเป็นกรอบการศึกษาวิจัย ประเทศไทยสามารถดำเนินการตามองค์ประกอบหลักของโครงการตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรมหลัก

แผนงานในการดำเนินโครงการระยะที่ 2 คือ การริเริ่มโครงการนำร่องกลไกการเงินตาม Biodiversity Finance Plan for Thailand ซึ่งได้เริ่มต้นในกลางปี 2561 ไปจนถึงปี 2565 สำหรับแผนการดำเนินงานระยะ 5 ปี ได้กำหนดยุทธศาสตร์หลัก 2 ข้อ ดังนี้

1. สร้างการตระหนักรู้และเพิ่มขีดความสามารถของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำกลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่มีหลากหลายประเภท มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศทั้งในระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่น

Firstly, BIOFIN will generate high levels of awareness and technical capacity about the wider range of possible biodiversity finance solutions that are available to countries and locales

2. สนับสนุนการจัดทำแผนการเงินและการนำเครื่องมือทางการเงินมาใช้ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่นำร่อง รวมทั้ง การจัดทำรายงานศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนในโครงการต่างๆ การออกแบบแนวนโยบายใหม่ๆ การพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถ สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายในการนำร่องกลไกการเงิน และการดำเนินโครงการนำร่องให้แล้วเสร็จเพื่อขยายไปสู่ส่วนต่างๆ

Secondly, BIOFIN will support the implementation of finance plans and solutions on the ground, working to develop feasibility studies, design new policies, enable the required capacity development, support advocacy of prioritized finance solutions, and implement through piloting and scaling

สำหรับทิศทางการดำเนินโครงการในประเทศไทยในระยะที่ 5 ถือว่าเป็นการจัดทำยุทธศาสตร์ของ BIOFIN ในประเทศไทยระยะ 5 ปี ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักของ Global BIOFIN ที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยโครงการ BIOFIN ประเทศไทยได้คัดเลือกโครงการนำร่องกลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity finance solution) เพื่อดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง (pilot site) ดังนี้

เครื่องมือที่ 1 - Increasing sources of revenue for coral reef rehabilitation and pollution management in Koh Tao including improving delivery mechanisms through the establishment of the Blue Guardian Fund

- กลไกการเงินเพื่อจัดเก็บค่าดูแลปะการังและการแก้ปัญหาขยะบนเกาะเต่า โดยจะเก็บจากผู้ที่ได้รับบริการจากระบบนิเวศในพื้นที่เกาะเต่า
- การจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์เกาะเต่าช่วยการบริหารจัดการรายได้ค่าสาธารณณะและสิ่งแวดล้อมของเกาะเต่าให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและโปร่งใสมีธรรมาภิบาล

กลไกการเงิน	การอนุรักษ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นอกบริเวณพื้นที่คุ้มครองโดยนวัตกรรมการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ
ระยะเวลาดำเนินการ	2018 - 2021
พื้นที่นำร่องโครงการ	เกาะเต่า อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
เครื่องมือทางการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ✓ การจัดเก็บค่าบริการทางสาธารณะของพื้นที่นอกพื้นที่คุ้มครอง (non-protected area) ✓ กองทุนคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของเกาะเต่า Koh Tao Conservation Fund ✓ การร่วมลงทุนด้านความหลากหลายทางชีวภาพของภาคเอกชน Impact Investment ✓ การจัดทำโครงสร้างนโยบายและข้อกฎหมายในท้องถิ่น Policy and legal framework
สรุปย่อ (ภาษาอังกฤษ)	User charges are a simple way to secure revenues from users of biodiversity and ecosystem services. Nature-based tourism sites such as Koh Tao Island offer huge potential for revenue generation from imposing charges – here termed an ‘environmental management charge’ – amidst the environmental challenges which need to be addressed urgently. The finance solution is currently being piloted in the Island of Koh Tao in Surat Thani province where it will help to generate a significant flow of revenue that will be used for the purpose of protecting and restoring the conditions of the island’s coral reefs which are a key source of revenue for the island’s tourism sector. The ability to earmark revenues from charges for specific conservation activities should serve to provide the necessary

	groundwork for increasing both the current level and coverage of charges across other nature-based tourism sites and national parks in Thailand. This solution is in line with the Department for National Parks, Wildlife and Plants’ (DNP) aim to generate greater tourism-based revenues in the face of insufficient government budget.
--	--

เครื่องมือที่ 2 - Deployment of conservation vehicle license plates to support tiger conservation at the Western Forest Complex

- ป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์สัตว์คุ้มครองของประเทศไทย คือ การสาดิการระดมทุนโดยสมัครใจเพื่อการอนุรักษ์ ผ่านการจ่ายภาษีป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์
- ศึกษาแนวทางการเป็นไปได้ด้านกฎหมายและกลไกการบริหารจัดการของงบประมาณที่ได้จากการระดมทุนจากสาธารณะ
- ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลความหลากหลายทางชีวภาพผ่านการเป็นเจ้าของป้ายทะเบียนรถยนต์เพื่อการอนุรักษ์

กลไกการเงิน	การอนุรักษ์ผืนป่าตะวันตกอย่างยั่งยืนโดยนวัตกรรมการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพผ่านการจัดทำแผ่นป้ายทะเบียนรถอนุรักษ์
ระยะเวลาดำเนินการ	2019 - 2021
พื้นที่นำร่องโครงการ	ผืนป่าตะวันตก บริเวณห้วยขาแข้งและทุ่งใหญ่นเรศวร
เครื่องมือทางการเงิน การเงินเพื่อความ หลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ป้ายทะเบียนรถอนุรักษ์เพื่อการอนุรักษ์ ✓ การจัดสรรเงินรายได้จากการจำหน่ายแผ่นป้ายทะเบียนรถนำมาดูแลความหลากหลายทางชีวภาพโดยความร่วมมือของกระทรวงคมนาคม กระทรวงการคลัง และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สรุปย่อ (ภาษาอังกฤษ)	Thailand now has more than 37 million registered cars and motorcycles. But all these cars can still help save Thailand’s wildlife such as protecting the last remaining Indochinese tigers in the Western Forest Complex. By purchasing a special conservation license plate at a premium price, car owners in Thailand can contribute directly to wildlife conservation. This is an implementable finance solution by the Thai Government given that the Department of Land Transport has experience in the

	<p>administration of special license plates as well as the collection of fees, notably around the sales of ‘lucky’ license plates in Thailand. A recent survey showed that over 40% of respondents were willing to purchase a conservation vehicle license plate. With these survey results the finance solution is expected to generate at the amount of USD 11 million.</p>
--	---

นอกจากนี้ โครงการ BIOFIN ประเทศไทยได้หารือจากทุกภาคส่วน เพื่อคัดเลือกเครื่องมือและกลไกทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ (ผ่านการคัดเลือกจากผู้เข้าร่วมการประชุม ในการประชุมเชิงปฏิบัติการของ UNDP เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2560) ซึ่งใช้แนวทางภายใต้ BIOFIN Workbook 2018 ในการคัดเลือกกลไกการเงินที่คาดว่าจะสามารถนำไปดำเนินการโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้แก่

- **Enhancing effectiveness and biodiversity impact of local budgets in Thailand**
การขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่นในการจัดทำงบประมาณและแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ
- **Mobilising the private sector in support of biodiversity** การลงทุนด้านความหลากหลายทางชีวภาพของภาคเอกชนและสร้างแรงจูงใจที่มีผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุน
 - **Sustainable mangrove management in Phetchaburi: A public private partnership model**
ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดเพชรบุรีอย่างยั่งยืน
 - **Regenerating tropical landscapes, biodiversity, and eco-system health through a new regenerative rubber farming and value chain in the Southern part of Thailand**
การปลูกยางพาราอย่างยั่งยืนและการสร้างห่วงโซ่คุณค่าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบและสินค้ายางพาราในท้องที่ภาคใต้ของประเทศไทย การทำให้ตลาดของสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพมีความยั่งยืน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ดังกล่าวผ่านระบบการให้ตรารับรอง เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าและรายได้จะนำกลับไปสู่ชุมชนผู้ที่มีส่วนรักษาระบบนิเวศและปกป้องทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและได้รับประโยชน์
 - **Achieving biodiversity benefits with offsets and mitigation banking**

กลไกที่จะสร้างหลักประกันว่าโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพหรือโครงการพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ จะต้องไม่ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และหากเป็นไปได้ก็ควรสร้างผลกระทบทางด้านบวก หรืออาจจะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำหรือแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำที่เคยเสื่อมโทรมแต่ได้มีการฟื้นฟูซึ่งพื้นที่ที่เวลานี้จะขึ้นทะเบียนไว้กับธนาคารสำหรับที่จะนำมาใช้เป็นพื้นที่ที่จะชดเชยผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาในพื้นที่อื่น เป็นกลไกทางตลาดที่จะเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามทางกฎหมายในการลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติต่อความหลากหลายทางชีวภาพกับเจ้าของที่ดินที่มีทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพทางด้านพืชและสัตว์อยู่ในที่ดินของตนเอง และมีหน้าที่ในการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านั้นไว้

- **Harnessing private sector resources to clean the Bangpakong river in Thailand** กลไกในการที่จะควบคุมปริมาณมลพิษในน้ำเสียที่ปล่อยลงสู่ลำน้ำธรรมชาติโดยใช้วิธีการลงทุนของแหล่งบำบัดน้ำเสียที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดก่อนที่จะปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลองบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง
- **Engaging the private sector in delivery of the urban green space agenda** ภาคเอกชนเล็งเห็นโอกาสในการลงทุนในสิ่งปลูกสร้างหรือสาธารณูปโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง
- **Green bonds where proceeds are utilized for achieving sustainable economic forest goals in Thailand**
การใช้พันธบัตรสีเขียว / พันธบัตรป่าไม้เป็นเครื่องมือในการลงทุนในป่าเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญของนโยบายระดับชาติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย

โดยหากประเทศไทยสามารถจัดทำนโยบาย งบประมาณ และกลไกต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ด้วยการผสมผสานกันอย่างลงตัวของการมีส่วนร่วมของรัฐบาล เอกชน ประชาชนในทุกๆระดับ ผ่านกลไกทางการเงินที่ประกอบด้วย กลยุทธ์ทางการเงิน การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และกลไกนวัตกรรมอื่น ๆ ประเทศไทยก็จะสามารถบรรลุเป้าประสงค์และอนุวัติตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

Ms. Niran Nirannoot (นางสาวนิรันดร์ นิรันดร์นุด)

Email: niran.nirannoot@undp.org

Website: www.biodiversityfinance.org

Tel: 02-304-9191 ext. 5301 | Fax: 02-280-4294

UNDP Thailand